

Umeå 23/9 2025

Anna Almroth Sjödin

Förvaltningschef

Information till Folkhögskolestyrelsen angående sammanslagning mellan Storumans och Vindelns folkhögskolor

1. Bakgrund och syfte med sammanslagningen

Folkhögskolestyrelsen har gett i uppdrag att utreda en sammanslagning av Storumans och Vindelns folkhögskolor. Sedan 2019 har skolorna haft ett fördjupat samarbete under det gemensamma namnet **Västerbottens folkhögskola**.

En formell sammanslagning innebär att skolorna gemensamt ansöker hos Folkbildningsrådet (FBR) om att bli en folkhögskola samt att basenheterna inom Region Västerbotten (RV) slås samman.

Huvudsyftena med sammanslagningen är:

- att öka robustheten i verksamheten,
- att säkerställa hög kvalitet för deltagarna trots minskade resurser,
- att förbättra arbetsmiljön genom minskad sårbarhet.

2. Vad har gjorts hittills i processen?

- **Ledning:** Arbetet leds av förvaltningschefen, med kontinuerlig information och dialog vid rektorsmöten samt uppdateringar till ledningsteamet.
- **Sammanslagningsgrupp:** En grupp med 13 frivilliga medarbetare från båda skolorna har bildats och haft sex möten.

- **Nyckelfrågor:** Gruppen har hittills arbetat med ekonomiska aspekter, personalfrågor, utbildningsutbud, Folkbildningsrådets perspektiv, identitet samt administrativa processer.

En sammanfattning av viktiga aspekter som framkommit är att tydliggöra ledningsstruktur och ansvar, att det finns behov av tydlig kommunikation, kompetensutveckling och delaktighet, det finns risk att traditioner förloras, men ett gemensamt varumärke kan stärka helheten och att det är viktigt att undvika att unika profiler urholkas och att lokal förankring försvagas. Det finns även risk för oro och osäkerhet, särskilt kring arbetsort och roller.

Fördelar som lyfts är att effektiviseringar och digitalisering kan täcka upp för förlust av bidrag, att det finns möjlighet till starkare kollegialt stöd och utveckling, det finns potential att förbättra utbildningsutbud och kvalitet och sammanslagningen bedöms öka robustheten och stärka skolans framtida position.

Rekommendationer är att aktivt arbete för att värna skolornas särart och att använda tekniska lösningar för att undvika förseningar. En sammanslagning bör användas för att skapa tydligare rutiner och roller i ett organisationsschema. Förslaget kan ge långsiktig kostnadseffektivitet men kräver initialt en hel del arbete och vissa investeringar.

- **Extern omvärldsspaning:** Kontakt har tagits med den tidigare rektorn för Skarpnäcks folkhögskola som genomfört och beviljats en ansökan gällande att Skarpnäcks folkhögskola (inom Stiftelsen Stockholms folkhögskola) skulle ta över Södra Stockholms folkhögskolas statsbidrag och deltagarveckor. Ansökan har studerats och sammanfattas nedan.

Bakgrunden var att Södra hade stora ekonomiska problem på grund av höga hyror, avsaknad av kompletterande intäkter och att skolans dåvarande byggnad skulle rivas p.g.a. E4 Förbifart Stockholm.

Syftet var att skapa långsiktig ekonomisk stabilitet, bevara kursutbud och personal, samt utveckla verksamheten med en stark kulturprofil. På tre års sikt ville man expandera deltagarveckor, behålla och bredda kursutbudet samt bygga en mer hållbar organisation.

Ansökan anger att hela den pedagogiska personalen från Södras kulturkurser följde med i övertagandet. Man hade planerat en minskning i skolledning och administration, vilket tyder på att dessa grupper också hade informerats om förändringarna.

Det framgår att processen var förankrad på lednings- och styrelsenivå och att personalen var del av övergången (exempelvis genom att deras framtida placering var reglerad i ansökan). Det verkar som om personalen hade

informerats om flytt, övertagande och förändringar i organisationen i samband med styrelsens beslut och arbetet med ansökan.

Exempel på positiva moment under processen var samordningsvinster och utvecklingsmöjligheter, långsiktigt hållbar ekonomi genom minskat beroende av osäkra intäkter, att flytten till Skarpnäck gav lägre lokalkostnader och bättre långsiktiga förutsättningar samt att kursutbudet bevarades och kompletterades, särskilt inom kultur och skapande.

Exempel på negativa moment var att avvecklingen av Södra som egen enhet innebär förlust av dess självständighet och profil, att minskning av skolledningsresurser och viss administration kunde skapa oro internt samt att förändringsprocessen krävde anpassning och initialt kunde vara belastande.

3. Kontakt med FBR och RV

Folkbildningsrådet (FBR):

- Ser en sammanslagning som en möjlig fortsättning på samarbetet mellan skolorna.
- Bedömer att anordnarskapet blir tydligare.
- Inga hinder föreligger, under förutsättning att ansökan är väl genomarbetad.

Region Västerbotten (RV):

- Huvudmannen ser sammanslagningen som ett steg i linje med övriga organisationens utveckling.
- Ett ökat samarbete och minskade stuprör bedöms kunna möta delar av de ekonomiska utmaningarna.

4. Påverkan på personal

Kvantitativa resultat från enkäten (juni 2025):

- Förståelse för förslaget: medelvärde 3,8/5. Flest (33 %) gav betyget 5.

- Kommunikation: medelvärde 3,8/5. Även här gav 33 % betyget 5.
- 38 % efterfrågade mer information för att kunna bidra.
- 24 % önskade tydligare mål och riktning.

Kvalitativa resultat:

- Fördelar som lyfts: gemensam identitet, effektivare administration, ökat kollegialt samarbete.
- Farhågor: risk för uppsägningar, minskat lokalt inflytande.

Kommentar

Enkäten visar att förståelse och kommunikation upplevs som goda, men att fler vill ha mer information och tydligare mål. Processen kräver tydlig kommunikation, delaktighet och transparens för att skapa förtroende. För att fortsätta erbjuda delaktighet och skapa trygghet kommer vi att:

- **Fortsätta informera:** Regelbundna uppdateringar via APT och samverkan i VSG innan styrelsens beslut.
- **Förtydliga mål och riktning:** Klargöra både långsiktiga mål och kortsiktiga delmål.
- **Skapa dialogmöjligheter:** Diskussioner och frågor i APT och VSG för att ta tillvara synpunkter och farhågor.
- **Arbetsmaterial för ny organisation:** Ta fram konkret förslag på organisationsschema som kan diskuteras med personalen.

Syftet är att processen ska upplevas som transparent, delaktig och trygg för medarbetarna.

5. Utbildningsutbud, identitet och traditioner

En sammanslagning kan:

- stärka utbildningsutbudet genom bättre resursanvändning och kollegialt lärande,

- förstärka varumärket Västerbottens folkhögskola.

Risker:

- att de lokala profilerna urholkas. Storuman har en stark tradition inom friluftsliv, Vindeln inom hantverk.

Rekommendation:

- sammanslagningen sker under det gemensamma varumärket Västerbottens folkhögskola,
- aktivt arbete för att värna och lyfta fram respektive enhets särprägel.

6. Administrativa processer

En sammanslagning bedöms förenkla administrationen genom:

- ett enhetligt system för arkiv, diari föring och rapportering,
- effektivare och mer hållbara arbetssätt.

7. Sammanfattande bedömning

Ekonomisk stabilitet:

En sammanslagning innebär att de två skolorna förlorar organisationsbidrag på **1 140 000 kr**. Samtidigt kan direkta besparingar göras genom:

- minskade administrativa avgifter till FBR (**149 300 kr**),
- minskade kostnader för revisorsgranskning (**145 000 kr**),
- en rektorstjänst istället för två (**1 073 000**)
- minskade föreningsavgifter (**65 000 kr**).

De totala direkta besparingarna beräknas till **1 432 300 kr**, vilket innebär en differens på **+ 292 300 kr** i förhållande till bortfallet av organisationsbidraget. Eventuellt behöver detta användas för att kompensera minskningen i rektorstjänst.

Övriga effekter:

- **Förbättrad arbetsmiljö genom:** minskad sårbarhet och jämnare arbetsbörda.
- **Större kollegialt nätverk genom:** fler utvecklingsmöjligheter för personalen, bättre kursutveckling.
- **Effektivare administration genom:** enhetliga rutiner och system.
- **Starkare varumärke genom:** ökad attraktivitet för deltagare och samarbetspartners.
- **Stärkt glesbygdsperspektiv genom:**

Resursoptimering: Genom samordning och enhetliga rutiner kan resurser (personal, pengar, kompetens) användas mer effektivt, vilket gör det möjligt att upprätthålla verksamhet även på de mindre orterna.

Ökad kvalitet och kontinuitet: Stabilare processer och administration gör att kurser och stödinsatser kan erbjudas med högre kvalitet och utan att drabbas av personalomsättning eller kortsiktiga budgetproblem.

Tillgänglighet och närvaro: Effektivare arbetsfördelning frigör tid för personalen att vara närvarande på fler platser i glesbygden, exempelvis genom regelbundna besök, lokala workshops eller hybridlösningar.

Attraktiv arbetsgivare: En mer sammanhållen organisation och ett starkare varumärke gör det lättare att rekrytera och behålla kompetent personal även på de mindre orterna.

Långsiktigt hållbar ekonomi: Minskad sårbarhet och bättre ekonomi innebär att glesbygdsverksamheten inte riskerar neddragningar vid tillfälliga bidragsminskningar, vilket skapar trygghet för både personal och deltagare.

Slutsats:

Sammanlagningen skapar ökad robusthet och gör skolorna bättre rustade för framtiden. Den ger samtidigt möjlighet att styra mot visionen om att bli Sveriges mest välkomnande folkhögskola, där alla deltagare möts med respekt och inkluderas oavsett bakgrund.

Genom en samlad organisation stärks förutsättningarna för en likvärdig utbildning av hög kvalitet på alla orter, samtidigt som skolornas särprägel och lokala förankring värnas. Sammanlagningen skapar därutöver utrymme för

ett fördjupat demokratiarbete, där delaktighet, inflytande och öppenhet utgör centrala delar i utvecklingen av verksamheten.

8. Vad händer nu?

- Beslut 10:e december: Styrelsen fattar beslut om att ansöka om sammanslagning.
- Beslutsunderlag: Risk- och konsekvensanalys, ekonomisk bedömning samt organisatoriskt förslag presenteras.
- Genomförandeplan: Tidplan, ansvarsfördelning och kommunikationsstrategi tas fram.
- Information och dialog: Fortsatt information vid APT och samverkan vid VSG-möten säkerställer att personalen får information och kan påverka processen.

Målet är att genomföra sammanslagningen på ett strukturerat, transparent och tryggt sätt, som stärker både skolornas robusthet och kvaliteten för deltagarna.